

UDK: 30 428

Orcid.org: 0009-0005-9487-2508

LOGISTIKA TA'LIM YO'NALISHI TALABALARINI KASBIY INGLIZ TILI MULOQOTIGA O'QITISHDA METAKOGNITIV YONDASHUV MAQSADI VA VAZIFALARI

Botirova Palina Xakimjonovna

NamMQI, "Xorijiy tillar" kafedrası dotsenti, ped.f.f.d. PhD,

E-mail: palina.botirova@mail.ru

Tel: +99891 293 42 57

Annotatsiya: Ushbu maqolada logistika yo'nalishi talabalari uchun kasbiy ingliz tili muloqotini o'qitishda metakognitiv yondashuvni qo'llash maqsadi va vazifalari ko'rib chiqilgan. Talabalarni o'z-o'zini boshqaruvga asoslangan o'qitish ko'nikmalari, tanqidiy fikrlash qobiliyati va kasbiy ingliz tilini real hayotiy vaziyatlarda qo'llash malakalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratiladi. Tadqiqot shuningdek, talabalarni o'qitish strategiyalari bo'yicha xabardorligini oshirish va ularning madaniyatlararo muloqot qobiliyatlarini takomillashtirish, global bozorda muvaffaqiyatli integratsiya uchun zarurligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Metakognitiv yondashuv, kasbiy ingliz tili muloqoti, logistika talabalari, o'z-o'zini boshqaruvga asoslangan o'qitish, madaniyatlararo muloqot, o'qitish usullari, global bozor integratsiyasi.

THE PURPOSE AND TASKS OF A METACOGNITIVE APPROACH IN TEACHING PROFESSIONAL ENGLISH COMMUNICATION TO LOGISTICS STUDENTS

Annotation: The article explores the purpose and tasks of implementing a metacognitive approach in teaching professional English communication to students specializing in logistics. It emphasizes the development of students' self-regulated learning skills, critical thinking, and the ability to apply professional English in real-life situations. The research also highlights the importance of fostering students' awareness of their learning strategies and improving their intercultural communication competencies, crucial for successful professional integration in the global market.

Keywords: Metacognitive approach, professional English communication, logistics students, self-regulated learning, intercultural communication, teaching methods, global market integration.

ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ МЕТАКОГНИТИВНОГО ПОДХОДА ПРИ ОБУЧЕНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ АНГЛИЙСКОЙ КОММУНИКАЦИИ СТУДЕНТОВ ЛОГИСТИЧЕСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ

Аннотация: В статье рассматриваются цели и задачи применения метакогнитивного подхода при обучении профессиональной коммуникации на английском языке студентов, специализирующихся в логистике. Уделяется внимание развитию навыков саморегулируемого обучения, критического мышления и способности применять профессиональный английский язык в реальных ситуациях. Исследование также подчеркивает важность повышения осведомленности студентов о стратегиях обучения и улучшения их межкультурных коммуникационных компетенций, необходимых для успешной профессиональной интеграции на глобальном рынке.

Ключевые слова: Метакогнитивный подход, профессиональная коммуникация на английском языке, студенты логистики, саморегулируемое обучение, межкультурная коммуникация, методы обучения, интеграция в глобальный рынок.

Kirish

Hozirgi globallashuv jarayonining fan va texnologiyalarning jadal rivojlanishi davrida millatlararo munosabatlar, logistika, iqtisodiy aloqalar va kommunikatsiya ko‘lamining kengayishi ingliz tilini o‘rganish borasida amalga oshirilayotgan ishlarni sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tarishini taqozo etmoqda. Chet tillarni muntazam ravishda o‘rganish uchun zamonaviy materiallar, turli xil yondashuvlar, eng yangi texnologiyalardan foydalanish va yuqori darajada o‘rganishni ta‘minlaydigan qiziqarli shaklda taqdim etish muhimdir. Til ta‘limida bir qancha yondashuvlar muhim hisoblanadi, jumladan kommunikativ yondashuv, kompetensiyaviy yondashuv, shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv, integrativ yondashuv, klasterli yondashuv, metakognitiv yondashuv, madaniyatlararo yondashuv va boshqalar.

So‘nggi vaqtlarda chet tilini o‘rganish va o‘rgatish jarayonida metakognitiv yondashuvning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Metakognitiv yondashuvning asosi va uning xorijiy tillarni o‘qitish jarayonidagi ahamiyati xususida mamlakatimizda va horijda bir qancha olimlar ish olib borganlar va bormoqdalar. Savol tug‘iladi: Metakognitiv yondashuvning o‘zi nima va uning chet tillarni o‘qitishdagi ahamiyati qanday?

“**Metakognitiv**” tushunchasi fanga ilk bor Djon Fleyvell tomonidan 1976 yilda kiritildi. Uning fikricha, insonning bilish jarayonlari haqidagi umumiy bilimlar majmuasini nazorat qilishga undaydigan bilimlar sohasiga «metakognitiv» deyiladi. Metakognitiv atamasi «meta» va «kognitiv» so‘zlaridan tashkil topgan bo‘lib, «meta», lug‘atlardagi ma‘lumotlarga ko‘ra, yunoncha so‘zdan olingan, «keyin, uchun, orqali» ma‘nolarini anglatadi. «O‘zining bilim

jarayonlari va ularning mahsulotlari yoki ular bilan bog‘liq bo‘lgan barcha narsalar to‘g‘risidagi mavzuni bilish», deya ta’riflaydi Jon Flavell.²⁰² «Meta» prefiks bo‘lib, «narsaning o‘zi haqida» degan ma’noni anglatadi. Bundan kelib chiqib metakognitiv tushunchasi - bu «bilish haqidagi bilish» yoki «o‘z fikrlari to‘g‘risida o‘ylash demakdir». Kognitiv so‘zi esa inglizcha (lotin) «cognize» so‘zidan olingan bo‘lib, «bilmoq, anglamoq, tushunmoq va fikrlamoq» yoki «cognition» – «bilish, tushunish» kabi ma’nolarni anglatadi. O‘z o‘rnida «bilish faoliyati insonning voqelikni bevosita sezishi, his etishi bilan bog‘liq hodisadir» deya ta’riflaydi.

Dj. Fleyvell metabilishning 4 komponentini ajratadi:

- metakognitiv bilimlar;
- metakognitiv tajriba;
- metakognitiv maqsad;
- metakognitiv strategiya.²⁰³

Ingliz olimi A. Braun ta’kidlashicha, **metakognitiv ko‘nikma** – bu inson tomonidan o‘zlashtirilgan shaxsning bilimlari to‘g‘risidagi bilimdir. Olima metabilishni ikki kategoriya asosida o‘rganishni tavsiya etadi:

1). Bilish to‘g‘risidagi bilim — faoliyat majmui bo‘lib, ongli ravishdagi kognitiv xatti-harakat va qobiliyatlarni boshqaruvchi refleksiv jarayondir;

2). Bilish regulatsiyasi — didaktik jarayonlarda bilishga intilish hissini muvofiqlashtiruvchi xatti-harakatlar va faoliyat majmuasi. A. Braun ta’kidlashicha, metakognitiv yondashuvlar ta’lim berish jarayonlarini muvofiqlashtirib, ularni nazorat qilishga xizmat qiladi va bir necha tizimdan iborat bo‘lgan faoliyatni tashkil qiladi:

- faoliyatni rejalashtirish jarayoni (rejani shakllantirish, natijani ko‘ra bilish, qo‘yilgan kamchiliklarni tahlil qilish);
- faoliyatni nazorat qilish jarayoni;
- bilish faoliyatining natijaviyligini nazorat qilish.²⁰⁴

Ingliz olimi R. Klyuve ham metakognitiv yondashuvlarni kognitiv faoliyatni muvofiqlashtiruvchi va boshqaruvchi ikkita tizimiga ajratib ko‘rsatadi. Bular:

- nazorat jarayoni — qo‘yilgan topshiriqni identifikatsiyalashga undovchi, o‘z faoliyatiga baho berish va kelgusi faoliyatni rejalashtirishga hamda natijaviyligini ta’minlovchi yo‘naltiruvchi jarayon;
- boshqaruv (regulatsiya) jarayoni — berilgan topshiriqni bajarish uchun resurslar taqsimotiga ko‘maklashuvchi, topshiriq bajarilishining algoritmini belgilovchi jarayon.²⁰⁵

Metodlar va adabiyotlar tahlili

²⁰² J. H. Flavell. Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive developmental inquiry // American Psychologist. 1979. Vol. 34. No10. R.906–911. 907-908-b.

²⁰³ Flavell, J.H. (1976). Metacognitive aspects of problem solving. In: Resnick (Ed). The nature of intelligence. WWLsdRIQ^Hi: Erlbaum, 238-6

²⁰⁴ Brown, A.L. (1987). Knowing when, where and how to remember: A problem of metacognition. In R. Glaser (Ed) Advances in instructional psychology. Hillsdale, NJ: Erlbaum, 390-6.

²⁰⁵ Kluwe R. (1987). Executive Decisions and Regulation of Problem Solving Behavior // Metacognition, Motivation and Understanding / ed. by F. Weinert & R. Kluwe. New Jersey, 170-6.

D. Rigli, P. Shetts, R. Glants va S. Vaynshteynlar o‘z tadqiqotlarida metakognitiv ko‘nikma o‘z bilimlarini ongli ravishda o‘rganishga mo‘ljallangan refleksiyaning qo‘llash jarayoni sifatida tavsiflashadi, o‘z tafakkur faoliyatining strategiyasini belgilashga mo‘ljallangan xatti-harakatlar majmuasi sifatida e‘tirof etishadi.²⁰⁶ Olimlarning fikricha, rejalashtirish, xatti-harakatni belgilash strategiyasi, bilish jarayonlari monitoring insonning ongli ravishda o‘quv-biluv faoliyatida muhim o‘rin egallaydi. S. Tobiasi X. T. Eversonlar metakognitiv ko‘nikmani ierarxik modelini taklif etishib, unda bilimni baholash, o‘qitish sifatini baholash, kelgusi o‘quv faoliyatni rejalashtirish va o‘quv strategiyasini belgilash muhim ahamiyat kasb etishi ko‘rsatganlar.²⁰⁷

Olimlarning fikricha, bilimlar monitoringi metakognitiv ko‘nikmalarni shakllantiruvchi muhim qadam bo‘lib, insonning nimani yaxshi bilishiyu, va yana nimalarni o‘rganishi lozimligi haqida o‘ylab ko‘rishga xizmat qilishini belgilaydi. Rus olimasi M. A. Xolodnaya, boshqa mualliflar singari, metaboliz jarayonlari bilimlarni ongli nazorat bilangina aniqlash mumkinligi to‘g‘risidagi fikrlar bilan cheklanmasligini uqtiradi. Maktabgacha tayyorlov yoshidagi talabalarning intellektual sohasini tadqiq qilgan M.A. Xolodnaya mental qobiliyatlarning shakllanishida uch bosqichni ajratib ko‘rsatadi:²⁰⁸

- Kognitiv bilim (tajriba) — mental tarkib, ya‘ni qabul qilinayotgan axborotlarni tizimlashtiruvchi, ularni interpretatsiyalovchi va idrok qiluvchi bosqich;

- Metakognitiv bilim — intellektual faoliyatni boshqarishda bevosita va bilvosita qabul qilingan axborotlarni qabul qilish, boshqarish (regulyatsiya qilish). Metakognitiv bilim bevosita qabul qilingan axborotlar ustidan intellektual nazorat olib borishni ta‘minlaydi va u metakognitiv bilimlarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

- Intentsional bilim (tajriba) — intellektual moyilliklarni yo‘naltiruvchi mental tarkib.

Natijalar

Tadqiqotlarning ko‘rsatishicha, metakognitiv ko‘nikmalarga ega talabalar institutga qabul qilinganch, ularning intellektual qobiliyatlari yuqori bo‘lishi aniqlangan. Metakognitiv ko‘nikmalar talabaning fikrlash darajasini o‘stiradi, metaboliz jarayonlarini rivojlantiradi. Bunda topshiriqlarni bajarish mobaynida talaba diqqatni jamlashni o‘rganadi, ma‘lumotlarni saralay oladi, o‘zining faoliyatiga baho beradi. Insonning metakognitiv faoliyati ko‘rinishlari J. Piajening mukammal nazariyasi.²⁰⁹ Dj. Brunerning kognitiv kontseptsiyasi A. Nioell, Dj. Shou, P. Lindsey, G.A.Saymon²¹⁰ va boshqalarning tafakkur nazariyalari, P.Ya. Galperin, N.F.Talizina²¹¹ va boshqalarning aqliy jarayonlarni faollashtirish kontseptsiyalarida ham

²⁰⁶ Ridley D., Schuts P., Glanz R., (1992). Weinstein C. Self-regulated Learning: the Interactive Influence of Metacognitive Awareness and Goal-setting // J. of Experimental Education. 60

²⁰⁷ S. Tobias, H.T Everson (2002). Knowing what you know and what you don't: further research on metacognitive knowledge monitoring College Board Research Report 2002-3

²⁰⁸ Холодная М.А. (1997). Психология интеллекта: парадоксы исследования. Томск; М., 19с.

²⁰⁹ Ж. Пиаже (1994). Речь и мышление. М., 1994.

²¹⁰ Ньюэлл Л., Шоу Дж.С., Саймон Г.А. (1981). Моделирование мышления человека с помощью электронно-вычислительной машины // Хрестоматия по общей психологии. Психология мышления. М., С. 305-318.

²¹¹ Гальперин П.Я., Талызина Н.Ф. (1979). Современное состояние теории поэтапного формирования умственных действий. // Вестник

insonning bilish jarayonlarini nazorat qila olish holati yoritib berilgan. Yuqoridagi ilmiy qarashlar, nazariyalar va kontseptsiyalar tahlillaridan

Logistika ta’lim yo‘nalishi talabalariga ingliz tili muloqotiga o‘qitishda ularda aynan metakognitiv ko‘nikmalarni shakllantirish muhimligini ta’kidlash joiz. Metabilishning muhim komponentlaridan biri – bu metakognitiv strategiyalaridir. Dj. Fleyvell ta’biricha, bu strategiyalar insonning bilim olish maqsadlarini o‘zi tomonidan nazorat va monitoring qilishga xizmat qiladi.²¹² D. Kyun, V.A.Molyakolarning ilmiy qarashlarida insonning shaxsiy kognitiv strategiyalar tuzilmasi o‘rganiladi.²¹³ A.Venger, N.N.Poddyakov, N.G. Salmin va boshqalar tadqiqotlarida ham talabalarni metakognitiv strategiyalardan foydalangan holatda ularning kasbiy va intellektual jihatdan rivojlantirish muhimligi uqtiriladi. Adabiyotlar tahlili natijasida, biz metakognitiv strategiyalarga ta’rif berishga muvassar bo‘ldik.

Muhokama

Metakognitiv strategiyalar – fikrlash strategiyalarini yo‘naltiruvchi, dialektik aqliy harakatlarni boshqaruvchi, muayyan tafakkur tuzilmasi. Metakognitiv strategiyalar bilish jarayonlarini muvofiqlashtirib, ularni quyidagi aqliy xatti-harakatlarni bajarishga undaydi:

1) amaldagi aqliy strategiyaning asossiz ekanligini va uni yangicha tuzilmasini ishlab chiqish zaruratiga ehtiyoj mavjudligini anglash, alternativ, muqobil strategiya ishlab chiqish dialektikasi;

2) amaldagi strategiyaning transformatsiyasi, ya’ni:

a) oldingi eskirgan strategiyaning o‘rniga yangi mohiyatdagisini ishlab chiqish orqali;

b) aqliy umumlashmalar orqali ikki va undan ortiq strategiyalarni jamlash va h.k.

Logistika ta’lim yo‘nalishi talabalarini metakognitiv strategiyalar orqali tashkil qilishni inobatga olishi zarur. Metakognitiv yondashuv muhandislik oliy o‘quv yurtlari talabalarini ingliz tili muloqotiga o‘qitishda kasbiy-hayotiy, ijtimoiy-iqtisodiy sohalarga fikr-mulohazali shaxslarni yetishib chiqishlariga yordam beradi. Ikkinchi tomondan, ularni metakognitiv bilimlarini rivojlantirishga yo‘naltirilgan moslashuvchan ta’lim berish talabaning ingliz tili muloqoti davomida insonparvarlikka asoslangan subyektivlik darajasini belgilanishi bilan o‘lchanadi.

1-jadval. Logistika ta’lim yo‘nalishi talabalarini ingliz tili muloqotiga o‘qitishda qo‘llaniladigan metakognitiv yondashuv mezonlari

№	Metakognitiv ko‘nikmalarni shakllantiruvchi mezonlar	Metakognitiv metodlar	Natija
---	--	-----------------------	--------

МГУ. Серия: психология. № 4, С. 54-63.

²¹² Flavell J.H. (1976). Metacognitive aspects of problem solving. // The nature of intelligence. Hillsdale / Edited by L.B. Resnick N.Y.: Erlbaum, 1976.- p. 231-235.

²¹³ Kuhn D. (1983). On the Dual Executive and Its Significance in the Development of Developmental Psychology // Contemporary Human Development.-V. 13.- Basel; Моляко В.А. (1994) Проблемы психологии творчества и разработка подхода к изучению одаренности // Вопросы психологии .- 1994.-№5.- с.86-95.

1	Tushuntirilgan axborotdagi eng muhim tushunchalarni ajratib olish Axborotdagi ma'lumotlarni tahlil eta olish	Tasniflash	o'quv materiallarini anglash; talabalarning qiziqishlari, intilishlarini izchil tarzda dialog asosida rivojlantira olish;
2	O'zidagi mavjud kasbiy bilimlarni tili o'rganilayotgan mamlakatlar bilan taqqoslay olish;	O'zidagi mavjud kasbiy bilimlarni tili o'rganilayotgan mamlakatlar bilan taqqoslay olish;	o'quv-biluv jarayonida o'quv materiallarini talabalarning shaxsiy tajribalari, bilimlari bilan uyg'unlashtirgan holda taqdim eta olish;
3	Ma'lumotlarni bir-biri bilan taqqoslay olish;	Solishtirish	bilish faolligi ko'rsatkichi sifatida mo'tadillik, ishtiyoq, o'rganishning anglanganligi, kasbiy-ijodiy ko'nikmalar namoyon bo'lishi:
4	Mustaqil fikrini bildiradi olish	Refleksiya	nostandart xulq-atvor, o'quv-kasbiy vaziyatlaridagi vazifasini hal etishdagi mustaqillik va boshqalar
5	O'z qarashlarini asoslay olish;	bo'lgan muammolarni yechishga kirishadilar.	Guruhdagi har bir talaba o'zaro birbirlari bilan hamkorlikda o'z oldlariga qo'yilgan topshiriqni bajarish
6	Mavzudagi voqea-hodisalarga o'z munosabatini bildiradi olish		o'rganishning anglanganligi, ijodiy namoyon bo'lishi

Jadvalda ifodalanganidek, metakognitiv metodlarni qo'llash orqali ingliz tili muloqotiga o'qitishda talabalarni kasbiy muloqotga tayyorlashning tarkibiy qismlari: bilish obyekti va subyekti, bilish metodlari va vositalari, bilim ko'rinishidagi natijasi va uni baholashni o'zida aks ettiradigan bilish inson faoliyatining turi sifatida qaraladigan faoliyatli, munosabatli, qadriyatli yondashuv asosida bilish jarayonining mohiyatini ochib berish. Bu jarayonda refleksiya – talabaning shaxsiy fikr va kechinmalarini tahlil qilishga yo'naltirilgan mulohaza yuritishi ko'rinishida namoyon bo'ladi. Refleksiya tufayli talaba bilish va faoliyatning asl subyektiga aylanadi. Mazkur mezonlar asosida talabalarning metakognitiv ko'nikmalarini rivojlanganlik darajasini aniqlashda uch daraja asos qilib olindi.

1. Yuqori daraja – tilni bilishga bo'lgan ehtiyoj va qiziqishlari o'ta kuchli. Logistika o'ld inglizcha matnlarni va materiallarni mustaqil o'qib o'rganadi. Axborotlarni tinglab tushunadi va eng muhim fikrlarni ajrata oladi. O'zaro hamkorlik muhitida madaniyatlararo bilim va ko'nikmalari asosida ingliz tili muloqotiga faol kirishib ketadi, kasbga oid mavzudagi voqea hodisalarni bemaolol tahlil eta oladi. O'zidagi mavjud tasavvurlar bilan

hozir o‘rganilayotganlarini taqqoslaydi. O‘z fikrini ingliz tilida erkin bayon eta oladi. Boshqalar bilan faol muloqotga kirisha oladi, kirishimli, muloqatmand, o‘zidagi tasavvurlarni dadillik bilan himoya qiladi. Materiallarni umumlashtirib, bayon eta oladi. Logistika sohasiga oid o‘rganilganlarini amaliyotga tadbiq eta oladi.

2. O‘rta daraja – tilni bilishga bo‘lgan ehtiyoji mavjud. Logistikaga oid kasbiy bilimlar to‘g‘risidagi axborotlarni tinglab eng muhim fikrlarni ajrata oladi. Mavzudagi voqea-hodisalarni tahlil eta oladi. Kirishimli, muloqotmand, o‘zidagi mavjud tasavvurlarin boshqalarniki bilan taqqoslay oladi, ba’zi holatlarda biroz qiynaladi. O‘z fikrini bayon eta oladi. O‘zidagi tasavvurlarni boshqalarniki bilan taqqoslaydi. O‘rganganlari asosida materialni bayon etib bera oladi.

3. Quyi daraja – tilni bilishga bo‘lgan ehtiyoj va qiziqishlari mavjud, lekin barqaror emas. Axborotdagi eng muhim fikrlarni hamma vaqt ham ajrata olmaydi. Mavzudagi voqea-hodisalarni imkon qadar tahlil qilishga harakat qiladi. O‘z fikrini ingliz tilida qiynalmasdan, erkin bayon eta olmaydi. Talabalar orasida metakognitiv ko‘nikmalarni rivojlantirishga xizmat qiladigan ayrim usullardan foydalanilganda talaba erishgan bilim, ko‘nikma va malakalar muayyan darajasi namoyon bo‘ladi.

Xulosa

Logistika ta’lim yo‘nalishi talabalari uchun kasbiy ingliz tili muloqotini o‘rgatishda metakognitiv yondashuv muhim rol o‘ynaydi. Ushbu yondashuv talabalarning o‘z fikrlash jarayonlarini anglash va boshqarish qobiliyatlarini rivojlantirishni nazarda tutadi. Bu orqali talabalar nafaqat tilni bilish, balki kasbiy muloqot vazifalarini muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun zarur strategiyalarni mustaqil ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Metakognitiv yondashuvning asosiy maqsadi – talabalarning o‘zini o‘zi nazorat qilish va baholash ko‘nikmalarini shakllantirish, kasbiy sohada muloqot qilishda samaradorlikni oshirishdir. Ushbu jarayonda quyidagi vazifalar amalga oshiriladi:

- Talabalarning kelajakdagi faoliyatiga mos keluvchi til ko‘nikmalarini aniqlash.
- Ingliz tilini o‘zlashtirish jarayonini samarali boshqarish uchun strategiyalarni ishlab chiqish.
- Talabalar o‘z bilim va ko‘nikmalarini mustaqil ravishda tahlil qilish orqali o‘z ustida ishlash imkoniyatini shakllantiradi.
- Muloqot jarayonida yuzaga kelgan qiyinchiliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish usullarini o‘rganish.

Mazkur yondashuv talabalarni nafaqat tilni bilish bilan cheklanmay, balki uni amaliy qo‘llashga tayyorlaydi. Bu esa ularning logistika sohasida xalqaro muloqotda muvaffaqiyatli bo‘lishlari uchun zarur bo‘lgan muhim shartdir. Shu tariqa, metakognitiv yondashuv orqali o‘qitish talabalarning kasbiy rivojlanishiga hamda global bozor talablariga moslashishiga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. J. H. Flavell. Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive developmental inquiry // American Psychologist. 1979. Vol. 34. No10. R.906–911. 907-908-b.
2. Flavell, J.H. (1976). Metacognitive aspects of problem solving. In: Resnick (Ed). The nature of intelligence. WWl^sdRlQ[^]Hi: Erlbaum, 238 b.
3. Brown, A.L (1987). Knowing when, where and how to remember: A problem of metacognition. In R. Glaser (Ed) Advances in instructional psychology. Hillsdale, NJ: Erlbaum, 390b.
4. Kluwe R. (1987). Executive Decisions and Regulation of Problem Solving Behavior // Metacognition, Motivation and Understanding / ed. by F. Weinert & R. Kluwe. New Jersey, 170-6.
5. Ridley D., Schuts P., Glanz R., (1992). Weinstein C. Self-regulated Learning: the Interactive Influence of Metacognitive Awareness and Goal-setting // J. of Experimental Education. 60.
6. S. Tobias, H.T Everson (2002). Knowing what you know and what you don't: further research on metacognitive knowledge monitoring College Board Research Report 2002-3.
7. Холодная М.А. (1997). Психология интеллекта: парадоксы исследования. Томск; М., 19с.
8. Ж. Пиаже (1994). Речь и мышление. М., 1994.
9. Ньюэлл Л., Шоу Дж.С., Саймон Г.А. (1981). Моделирование мышления человека с помощью электронно-вычислительной машины // Хрестоматия по общей психологии. Психология мышления. М., С. 305-318.
10. Гальперин П.Я., Талызина Н.Ф. (1979). Современное состояние теории поэтапного формирования умственных действий. // Вестник МГУ. Серия: психология. № 4, С. 54-63.